

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет східних мов

Кафедра японської мови і перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

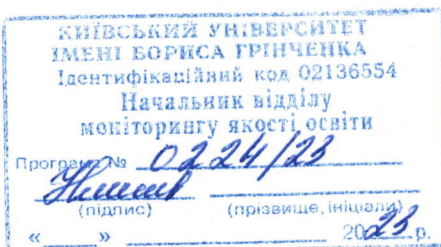
“ 29 ” * Укр 08 * 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ СХІДНОЇ МОВИ ТА ПЕРЕКЛАД (ЯПОНСЬКА МОВА)

*(Техніка усного та письмового перекладу східної мови)
для студентів*

спеціальності 035 «Філологія»
освітнього рівня другого (магістерського)
спеціалізації 035.069 Східні мови і літератури (переклад
включно), перша – японська
освітньої програми 035.069.02 Мова і література (японська)

2023-2024 навчальний рік

Розробник:

Боришполец Ю.В., старший викладач кафедри японської мови і перекладу Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Букрієнко А.О., доцент кафедри японської мови і перекладу Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Букрієнко А.О., доцент кафедри японської мови і перекладу Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Комісаров К.Ю., доцент кафедри японської мови і перекладу Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Москальов Д.П., доцент кафедри східної культури та літератури Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри японської мови і перекладу (протокол від «25» серпня 2023 року №1).

Завідувач кафедри японської мови і перекладу

Букрієнко А.О. Букрієнко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми мова і література (японська)

25. 08.2023 р.

Гарант освітньої програми Букрієнко (А.О. Букрієнко)

Робочу програму перевірено

17. 08.2023 р.

Заступник декана Факультету східних мов

Боришполец (Ю.В. Боришполец)

Пролонговано:

на 2024/2025 н.р. _____ (_____), «__» _____ 2024 р.,

протокол № _____

на 2025/2026 н.р. _____ (_____), «__» _____ 2025 р.,

протокол № _____

на 2026/2027 н.р. _____ (_____), «__» _____ 2026 р.,

протокол № _____

на 2027/2028 н.р. _____ (_____), «__» _____ 2027 р.,

протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання навчання та оцінювання	Японська, українська		
Загальний обсяг кредитів / годин	7/210		
Курс	5		
Семестр	1	2	
Кількість змістових модулів з розподілом	4	3	
Обсяг кредитів	4	3	
Обсяг годин, в тому числі:			
Аудиторні	120	90	
Модульний контроль	56	42	
Семестровий контроль	4	6	
Самостійна робота	15	15	
Форма семестрового контролю	45	27	
		екзамен	

Техніка усного та письмового перекладу східної мови

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання навчання та оцінювання	японська, українська		
Загальний обсяг кредитів / годин	3/90		
Курс	5		
Семестр	2		
Кількість змістових модулів з розподілом	3		
Обсяг кредитів	3		
Обсяг годин, в тому числі:			
Аудиторні	90		
Модульний контроль	42		
Семестровий контроль	6		
Самостійна робота	15		
Форма семестрового контролю	27		
		екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є формування у студентів-сходознавців фахової компетенції у теоретичних та практичних питаннях перекладу; опанування передбачених курсом теоретичних знань з метою осмислення основних перекладознавчих процесів і явищ для їх подальшого кваліфікованого застосування у виробничій діяльності, навчанні й науковій роботі.

Таким чином, практична, освітня і виховна мета курсу полягає в тому, щоб забезпечити достатньо вільне оволодіння усіма видами мовленнєвої діяльності, а також виховання та підготовку висококваліфікованого фахівця.

Завдання дисципліни передбачають розвиток загальних компетентностей:

ЗК2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК6 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахових компетентностей спеціальності:

ФК6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК9 Мовленнєва: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками японської мови на рівні С1; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції.

ФК10 Комунікативна: уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову японською мовою з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; володіння базовими знаннями для перекладацького супроводу. **ФК11** Прикладна: володіння сучасними технологіями та програмним забезпеченням для роботи в з банками перекладацької пам'яті, корпусами, електронними словниками і базами даних, а також лінгводидактичними уміннями, методичними прийомами та організаційними технологіями, необхідними для ефективної роботи в закладах освіти.

3.Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання:

Знання, вміння, розуміння, навички:

ПРН2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами;

ПРН6 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації;

ПРН10 Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів залежно від обраної спеціалізації;

ПРН12 Дотримуватися правил академічної доброчесності;

ПРН13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються;

ПРН14 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів;

ПРН18 Володіти іноземною мовою на рівні С1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання.

4.Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви розділів та тематика занять	Всього годин	З них:					
			Лекційні заняття	Семинарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Модуль ний контр оль	Семі нар ний конт оль
Змістовний модуль I.								
1.	Тема 1. <i>Загальні особливості перекладу спеціальної наукової літератури</i>	4			2	2		
2.	Тема 2. <i>Переклад суспільно-політичної літератури</i>	4			2	2		
3.	Тема 3. <i>Переклад ораторських промов</i>	4			2	2		
4.	Тема 4. <i>Значення мовної природи художнього образу у перекладі</i>	2			2			
5.	Тема 5. <i>Роль стилістичного забарвлення слова і можливості його передачі засобами японської мови</i>	2			2			
6.	Тема 6. <i>Звуконаслідування в японському художньому тексті та способи їхнього перекладу українською мовою</i>	5			2	3		
7.	Тема 7. <i>Метафори в японському художньому тексті та способи їхньої передачі українською мовою</i>	2			2			
Модульна контрольна робота №1		2					2	
Змістовний модуль II.								
8.	Тема 8. <i>Передача стилістичної ролі гри слів</i>	4			2	2		
9.	Тема 9. <i>Використання морфологічних засобів японської мови у перекладі</i>	4			2	2		
10.	Тема 10. <i>Збереження змістового обсягу художнього тексту як завдання перекладу</i>	4			2	2		
11.	Тема 11. <i>Проблема збереження національного колориту у перекладах художньої літератури</i>	2			2			
12.	Тема 12. <i>Риси оригіналу, пов'язані з часом його створення, та завдання</i>	2			2			

	<i>перекладу</i>							
13.	Тема 13. Роль “невласне прямої мови” в японському художньому тексті та особливості її передачі українською мовою	2			2			
14.	Тема 14. Особливості перекладу паремійних одиниць	2			2			
<i>Модульна контрольна робота №2</i>		2					2	
Змістовний модуль III.								
15.	Тема 15. Загальна постановка питання про дотримання індивідуальної своєрідності оригіналу при перекладі	4			2	2		
16.	Тема 16. Особливості перекладу японської поезії.	4			2	2		
17.	Тема 17. Особливості перекладу сучасних японських прозових творів	2			2			
18.	Тема 18. Особливості синхронного перекладу та усного послідовного перекладу	4			2	2		
19.	Тема 19. Особливості реферативного перекладу	2			2			
20.	Тема 20. Особливості застосування автоматизованого перекладу у перекладацькій діяльності	2			2			
21.	Тема 21. Японсько-український переклад в епоху глобалізації	2			2			
<i>Модульна контрольна робота</i>		2					2	
Разом за семестр		90			42	27	6	15

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль I

Тема 1. Загальні особливості перекладу спеціальної наукової літератури.

Практичне заняття 1 (2 год.)

Загальна характеристика наукових і технічних текстів. Реферативний та анотаційний переклад наукової літератури. Консультативний переклад та переклад типу "експрес-інформація". Патент на винахід та його переклад, головні синтаксичні особливості текстів японських патентних заявок.

Тема 2. Переклад суспільно-політичної літератури.

Практичне заняття 2 (2 год.)

Головні жанрово-стилістичні особливості суспільно-політичних текстів і загальні проблеми їхнього перекладу. Газета як засіб впливу на широку та неоднорідну аудиторію читачів, основні характерні риси японської преси. Особливості перекладу заголовків повідомлень ЗМІ. Специфіка використання фразеологічних одиниць у суспільно-політичній літературі у контексті японсько-українського перекладу. Переклад власних назв, які зустрічаються у суспільно-політичних текстах. Головні особливості

висвітлення японськими ЗМІ війни в Україні: перекладознавчий аспект. Специфіка роботи ЗМІ в умовах воєнного стану, орієнтаційні сесії для представників іноземних медіа з точки зору перекладацької діяльності.

Тема 3. Переклад ораторських промов.

Практичне заняття 3 (2 год.)

Загальна характеристика текстів промов. Прагматичні та лінгвостилістичні особливості промов політичних лідерів з точки зору японсько-українського перекладу. Урахування при перекладі індивідуальних особливостей стилю японських ораторів. Тема війни в Україні у промовах японських політиків, дипломатів та громадських діячів: перекладознавчий аспект.

Тема 4. Значення мовної природи художнього образу у перекладі.

Практичне заняття 4 (2 год.)

Художній образ як продукт конкретного літературного твору. Категорія художнього образу в контексті теорії перекладу. Система художніх образів автора (на прикладів творів японської художньої літератури). Співставлення властивостей художнього образу і перекладацького еквівалента. Особливості організації образного змісту теми, що об'єднує поетичний дискурс в оригіналі та перекладі. Перспективи перекладу японською мовою художніх творів про російсько-українську війну.

Тема 5. Роль стилістичного забарвлення слова і можливості його передачі засобами японської мови.

Практичне заняття 5 (2 год.)

Особливості передачі засобами японської мови ділової та книжної лексики. Особливості передачі засобами японської мови розмовної, розмовно-побутової та емоційної лексики. Особливості передачі засобами японської мови стилістично-маркованої та міжстильової лексики.

Тема 6. Звуконаслідування в японському художньому тексті та способи їхнього перекладу українською мовою.

Практичне заняття 6 (2 год.)

Проблема пошуку відповідників для японських ономатопоемом *гіонго*, *гісейто* та *гітайто* в українській мові. Використання прямого відповідника для передачі японських ономатопоемом. Прийом експліцитного синонімічного перекладу для передачі японських ономатопоемом. Використання прислівників для передачі японських ономатопоемом. Альтернативні (ситуативні) прийоми передачі японської ономатопоемичної лексики засобами інших національних мов.

Тема 7. Метафори в японському художньому тексті та способи їхньої передачі українською мовою.

Практичне заняття 7 (2 год.)

Дослівний переклад. Переклад, в основі якого лежить той самий образ. Переклад, в основі якого знаходиться інший образ. Переклад за допомогою

неметафоричного пояснення (прийом деметафоризації). Переклад за допомогою порівняння. Перефразовування метафори. Методи компенсації та експресивно-прагматичної конкретизації.

Змістовний модуль II

Тема 8. Передача стилістичної ролі гри слів.

Практичне заняття 8 (2 год.)

Каламбур як оказіональна номінативна одиниця. Японські лексичні каламбури 掛詞 у контексті перекладу поезії *вака*. Оказіональні лексичні каламбури, утворені внаслідок контамінації чи міжслівного накладання та проблеми їх перекладу. Роль аналізу контекстного оточення у процесі передачі стилістичної гри слів. Відмінність каламбурів від какології та силлепу з точки зору японсько-українського перекладу. Збереження ефекту увиразнення тексту та зміни емоційного стану адресата повідомлення у процесі передачі японської гри слів при перекладі.

Тема 9. Використання морфологічних засобів японської мови у перекладі.

Практичне заняття 9 (2 год.)

Емоційно-оцінна концептуалізація дійсності та словотвірний рівень мови у контексті японсько-українського перекладу. Урахування аксіологічного чинника під час передачі засобів японського словотвору у перекладі. Використання при перекладі потенціалу японських афіксів для вираження невимушеності, буденності, інтенсифікації основної семантики слів, зниження стилістичного тону висловлювання, пестливості, жартівливо-іронічного характеру, пейоративності.

Тема 10. Збереження змістового обсягу художнього тексту як завдання перекладу.

Практичне заняття 10 (2 год.)

Переклад епітетів з урахуванням описаного слова і його використання за структурою і семантичними особливостями. Переклад порівнянь з урахуванням стилістичного розмаїття тексту. Переклад метафор семантично з урахуванням взаємодії персонажів. Переклад неологізмів з використанням нових сучасних слів та одночасним збереженням первісного змісту. Особливості перекладу неологізмів, пов'язаних з війною в Україні. Переклад іронії шляхом порівняння слів і контрасту. Особливості перекладу топонімів і “розумних назв”.

Тема 11. Проблема збереження національного колориту у перекладах художньої літератури.

Практичне заняття 11 (2 год.)

Специфіка перекладу етнолексики та етнофразеології зі збереженням їхнього стилістичного навантаження. Головні перекладацькі помилки, які спричиняють втрату прагматичного потенціалу тексту і перешкоджають відтворенню національного колориту. Особливості відтворення

національного колориту при передачі реалій, власних назв, характерних тропів. Передача національного колориту як екстраперекладацьке надзавдання в умовах воєнного стану.

Тема 12. *Риси оригіналу, пов'язані з часом його створення, та завдання перекладу.*

Практичне заняття 12 (2 год.)

Особливості перекладу 漢文体 (текстів, написаних виключно ієрогліфами за нормами китайської мови), 宣命体 (текстів імператорських наказів), 和文体 (питомо японських текстів), 漢文訓読体 (розмічених китайських текстів), 欧文直訳体 (європейських текстів, перекладених японською мовою зі збереженням структури речень), 漢字仮名交じり文 (текстів із різними принципами застосування трьох типів письмових знаків). Особливості перекладу художніх творів, що не належать до сучасної японської літератури.

Тема 13. *Роль “невласне-прямої мови” в японському художньому тексті та особливості її передачі українською мовою.*

Практичне заняття 13 (2 год.)

“Невласне-пряма мова” як ексклюзивна ознака художнього стилю. Проблема збереження лексичних та синтаксичних рис чужого висловлювання, манери мовлення і настрою персонажа при перекладі. Проблема збереження двоплановості висловлювання при перекладі.

Тема 14. *Особливості перекладу паремійних одиниць.*

Практичне заняття 14 (2 год.)

Прислів'я і приказки як паремії невеликого за обсягом жанру усної народної творчості. Адекватне відтворення паремій як особлива перекладацька проблема. Встановлення співвідношення між одиницями мови оригіналу і мови перекладу задля повноцінного словникового перекладу паремійної одиниці. Визначення спільного асоціативного значення та пошук аналогічної ситуації, у якій буде доречним вживання афоризму. Відсутність у мові перекладу відповідного прислів'я, розбіжності в емоційній забарвленості та образності й етноспецифічність паремійних одиниць як актуальні проблеми перекладу.

Змістовний модуль III

Тема 15. *Загальна постановка питання про дотримання індивідуальної своєрідності оригіналу при перекладі.*

Практичне заняття 15 (2 год.)

Ідіостиль як прояв істотних ознак таланту у конкретному художньому творі та мистецька документалізація своєрідності світосприйняття автора. Мовні засоби, теми, образи, композиція твору та художній зміст як складові

ідіостилю у процесі перекладу. Проблема збереження при перекладі сукупності зображально-виражальних засобів письменника як художньо мотивованої системи. Вплив творчої індивідуальності перекладача на процес і результат художнього перекладу.

Тема 16. Особливості перекладу японської поезії.

Практичне заняття 16 (2 год.)

Дотримання строфічності з одночасним збереженням системи образів японського вірша при перекладі. Японська поезія та денотативна модель перекладу. Трансформація та інтерпретація у процесі перекладу японської поезії. Роль перекладацької ситуації, жанру вірша та професійного рівня перекладача при перекладі японської поезії.

Тема 17. Особливості перекладу сучасних японських прозових творів.

Практичне заняття 17 (2 год.)

Особливості перекладів художніх творів XIX - початку XX століття – періоду активної інтеграції японської літератури до загальносвітового літературного процесу. Власне японські та європейські літературні традиції у художніх творах XX століття: перекладознавчий аспект. Особливості передачі при перекладі афоризмів видатних японських письменників (Кавабата Ясунарі, Мішіма Юкіо, Мураками Харукі, Мураками Рю та інші).

Тема 18. Особливості синхронного перекладу та усного послідовного перекладу.

Практичне заняття 18 (2 год.)

Усний послідовний переклад на зустрічах з іноземними партнерами, презентаціях, семінарах, під час роботи іноземних фахівців на промислових та сільськогосподарських об'єктах, під час монтажу або налагодження нового обладнання, під час екскурсій, у поїздках за кордон. Переваги та недоліки усного послідовного перекладу. Синхронний переклад на конференціях, симпозіумах, конгресах, зборах акціонерів та інших заходах з великою кількістю учасників. Переваги та недоліки синхронного перекладу. Специфіка здійснення синхронного перекладу з огляду на синтаксичні особливості японської мови. Усний переклад в умовах воєнного стану.

Тема 19. Особливості реферативного перекладу.

Практичне заняття 19 (2 год.)

Виділення ключових фрагментів тексту оригіналу. Повне або часткове перефразування частини виділених ключових фрагментів. Узагальнення змістовних частин тексту, що реферується, та їх трансдукція мовою перекладу. Переказ отриманого ряду трансдуктів за умови введення у кінцевий текст перехідних елементів. Прийоми ефективного вивчення оригіналу для реферативного перекладу. Виклад змісту оригіналу за власним планом, який повинен відображати проблематику тексту, основні питання твору, моменти, які заслуговують на особливу увагу. Формулювання висновків, можливе висловлення оцінки. Значення

реферативного перекладу для висвітлення війни в Україні.

Тема 20. Особливості застосування автоматизованого перекладу у перекладацькій діяльності.

Практичне заняття 20 (2 год.)

Специфіка впровадження машинного перекладу у перекладацьку діяльність. Алгоритм автоматизованого перекладу. Аналіз вихідних файлів. CAT-інструменти, їхні різновиди та сучасні позиції. Перекладацька пам'ять. Засоби керування термінологією. Автоматичні перевірки. Засоби автоматизації для дотримання стилю вихідного тексту в тексті перекладу. Значення автоматизованого перекладу в умовах воєнного стану.

Тема 21. Японсько-український переклад в епоху глобалізації.

Практичне заняття 21 (2 год.)

Поняття «інформаційна культура», «засоби масової комунікації» та «автоматизований переклад». Необхідність прагматичної адаптації тексту перекладу. Проблема збереження японської культури та ідентичності у процесі інтернаціоналізації: перекладознавчий аспект. Проблема передачі при перекладі лексичних неологізмів у контексті глобалізації. Застосування у перекладацькій діяльності результатів порівняльних досліджень із мовно-культурної комунікації (言語文化比較交流論), мовно-культурних систем (言語文化システム論), сучасної трансрегіональної культурології (現代超域文化論), досліджень у галузі мовно-культурної освіти (言語文化教育論), лінгвістичної інформатики (言語情報科学). Інформаційна культура та протидія дезінформації в умовах воєнного стану: перекладознавчий аспект.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
3.	Відвідування практичних занять	1	21	21
4.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	21	105
5.	Робота практичному занятті, в т.ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	21	210
6.	Модульна контрольна робота	25	3	75
Максимальна кількість балів за курс «Техніка усного та письмового перекладу східної мови» 411 балів				

За курс «Культура усної та писемної східної мови» 478 балів	
Розрахунок балів $411+478/60 = 14,8$	
Іспит з навчальної дисципліни «Комунікативні стратегії східної мови»	40 балів

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

1. Удосконалення навичок письмового перекладу:

- виконання письмових вправ, спрямованих на освоєння основних методів, стратегій і прийомів перекладу;
- виконання перекладів з обов'язковим оформленням за допомогою комп'ютерних програм відповідно до вимог, що пред'являються до оформлення певних типів текстів;

2. Удосконалення навичок усного послідовного перекладу і перекладу з листка:

- усний послідовний переклад аудіо текстів, з наступним заповненням листка самооцінювання і записом даних перекладу на аудіо / відео;
- переклад з листка, з наступним заповненням листка самооцінювання. запис даних перекладів на аудіо;
- регулярне читання преси та перегляд новинних передач українською та японською мовою з подальшим коротким викладом вибраних повідомлень на японській мові під час занять;
- луна-повтор і луна-переклад (українська - японська мова) (2 - 4 хв. з подальшим збільшенням часу виконання завдання і наростанням темпу);
- промовляння скоромовок (по 2 - 3 хв. в день);

3. Складання глосаріїв і списків мовних кліше, характерних для певних ситуацій спілкування і текстів певних жанрів.

4. Освоєння лексики і мовних кліше, характерних для певних ситуацій спілкування і текстів певних жанрів.

5. Підготовка стислих рефератів на актуальні для теорії і практики перекладу теми.

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1.		
Тема 1. Загальні особливості перекладу спеціальної наукової літератури	Перевірка письмових вправ, оцінка відповідності змісту та правильності оформлення текстів перекладу. Перевірка глосарію до перекладу.	5
Тема 2. Переклад суспільно-політичної літератури	Перевірка письмових вправ, оцінка відповідності змісту та правильності оформлення текстів перекладу. Перевірка глосарію та списку кліше.	5
Тема 3. Переклад ораторських промов	Перевірка створених студентами скриптів промов японських ораторів. Оцінка відповідності змісту перекладів промов. Перевірка глосарію та списку кліше.	5

Тема 4. <i>Значення мовної природи художнього образу у перекладі</i>	Реферат на тему: “Значення мовної природи художнього образу на прикладі перекладу (перекладів) <назва художнього твору та прізвище автора> японською/українською/англійською/іншою мовою”	5
Тема 5. <i>Роль стилістичного забарвлення слова і можливості його передачі засобами японської мови</i>	Перевірка результатів проведеного студентами аналізу фрагменту тексту японською мовою на предмет стилістично забарвленої лексики. Оцінка запропонованих варіантів передачі цієї лексики українською мовою.	5
Тема 6. <i>Звуконаслідування в японському художньому тексті та способи їхнього перекладу українською мовою</i>	Перевірка списку оноματοпоетичної лексики, складеного студентами на матеріалі текстів японською мовою та способів їхньої передачі українською мовою (пропонованих словниками і своїх власних).	5
Тема 7. <i>Метафори в японському художньому тексті та способи їхньої передачі українською мовою</i>	Перевірка списку метафор, складеного студентами на матеріалі одного чи кількох японських художніх творів та запропонованих способів їхньої передачі українською мовою.	5
Змістовий модуль 2.		
Тема 8. <i>Передача стилістичної ролі гри слів</i>	Реферат на тему “Оказіональні лексичні каламбури як перекладацька проблема” (у контексті японсько-українського та/або японсько-англійського перекладу)	5
Тема 9. <i>Використання морфологічних засобів японської мови у перекладі</i>	Реферат на тему “Емоційно-оцінна концептуалізація дійсності на словотвірному рівні японської мови як перекладацька проблема”	5
Тема 10. <i>Збереження змістового обсягу художнього тексту як завдання перекладу</i>	Реферат на тему “Оптимальні шляхи збереження змістового обсягу художнього тексту у процесі японсько-українського перекладу”	5
Тема 11. <i>Проблема збереження національного колориту у перекладах художньої літератури</i>	Реферат на тему “Засоби репрезентації національного колориту у творах японської художньої літератури та сучасні перекладацькі стратегії, спрямовані на їхнє збереження”	5
Тема 12. <i>Риси оригіналу, пов’язані з часом його створення, та завдання перекладу</i>	Оцінка змісту перекладу тексту, що не належить до сучасної японської літератури.	5
Тема 13. <i>Роль “невласне прямої мови” в японському художньому тексті та особливості її передачі українською мовою</i>	Оцінка змісту перекладу художнього тексту, який містить “невласне-пряму мову”.	5
Тема 14. <i>Особливості перекладу</i>	Перевірка списку паремійних	5

<i>паремійних одиниць</i>	одиниць, складеного студентами на матеріалі текстів японською мовою та способів їхньої передачі українською мовою (пропонованих словниками і своїх власних).	
Змістовий модуль 3.		
Тема 15. Загальна постановка питання про дотримання індивідуальної своєрідності оригіналу при перекладі	Реферат на тему “Індивідуальний авторський стиль <прізвище японського письменника> у контексті перекладацької проблематики”	5
Тема 16. Особливості перекладу японської поезії.	Перевірка письмових вправ, оцінка відповідності змісту та правильності оформлення текстів перекладу японської поезії. Перевірка глосарію до перекладу.	5
Тема 17. Особливості перекладу сучасних японських прозових творів	Перевірка письмових вправ, оцінка відповідності змісту перекладу текстів сучасної японської прози. Перевірка глосарію до перекладу.	5
Тема 18. Особливості синхронного перекладу та усного послідовного перекладу	Теми рефератів (на вибір): 1) Японсько-український синхронний переклад: сучасний стан та перспективи; 2) Синхронний переклад VS усний послідовний переклад: переваги та недоліки (японська мова)	5
Тема 19. Особливості реферативного перекладу	Оцінка якості та відповідності змісту реферативного перекладу	5
Тема 20. Особливості застосування автоматизованого перекладу у перекладацькій діяльності	Реферат на тему “Автоматизований переклад японською мовою: сучасний стан та перспективи”	5
Тема 21. Японсько-український переклад в епоху глобалізації	Реферат на тему “Вплив глобалізаційних процесів на мову, культуру та перекладацьку діяльність” (на прикладі сучасної Японії)	5
Разом: 27 год		Разом: 105 балів

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Кожний модуль включає бали за *модульну контрольну роботу* (модульний контроль).

Форма проведення: письмова

Максимальна кількість балів: 25 балів

Критерії оцінювання: модульна контрольна робота включає 5 завдань, правильне виконання яких оцінюється у 5 балів.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Форма проведення: усно

Тривалість проведення: 90 хвилин.

Іспит складається з чотирьох завдань.

Два питання з «Техніка усного та письмового перекладу східної мови» та два питання з «Культура усної та писемної східної мови», відповідь на кожне питання оцінюється максимум по 10 балів.

Критерії оцінювання

Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
16-20 балів	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань.
11-15 балів	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань.
6-10 балів	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань
0-5 балів	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст питання під час відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

- 1. Переваги застосування реферативного, анотаційного, консультативного перекладу та перекладу типу "експрес-інформація" до наукових текстів.**
- 2. Головні жанрово-стилістичні особливості суспільно-політичних текстів і загальні проблеми їхнього перекладу.**
- 3. Специфіка використання фразеологічних одиниць у суспільно-політичній літературі у контексті японсько-українського перекладу.**

4. Прагматичні та лінгвостилістичні особливості промов політичних лідерів з точки зору японсько-українського перекладу.
5. Значення категорії художнього образу для теорії перекладу, співставлення властивостей художнього образу і перекладацького еквівалента.
6. Особливості передачі засобами японської мови ділової та книжної лексики.
7. Особливості передачі засобами японської мови розмовної, розмовно-побутової та емоційної лексики.
8. Особливості передачі засобами японської мови стилістично-маркованої та міжстильової лексики.
9. Проблема передачі японських ономатопоемом *гіонто*, *гісейто* та *гітайто* засобами української мови.
10. Метафори в японському художньому тексті та способи їхньої передачі українською мовою.
11. Стилістична гра слів у контексті японсько-українського перекладу.
12. Емоційно-оцінна концептуалізація дійсності та словотвірний рівень мови у контексті японсько-українського перекладу.
13. Проблема збереження змістового обсягу художнього тексту у контексті японсько-українського перекладу.
14. Специфіка перекладу етнолексики та етнофразеології зі збереженням їхнього стилістичного навантаження.
15. Риси оригіналу, пов'язані з часом його створення, та завдання перекладу.
16. Роль “невласне-прямої мови” в японському художньому тексті та особливості її передачі українською мовою.
17. Особливості перекладу японських паремійних одиниць.
18. Проблема збереження при перекладі сукупності зображально-виражальних засобів письменника як художньо мотивованої системи.
19. Головні особливості перекладу японської поезії.
20. Головні особливості перекладу сучасних японських прозових творів.
21. Оптимальні шляхи передачі афоризмів видатних японських письменників при перекладі.
22. Головні переваги та недоліки синхронного та усного послідовного перекладу, специфіка здійснення синхронного перекладу з огляду на синтаксичні особливості японської мови.
23. Сутність та головне призначення реферативного перекладу.
24. Особливості застосування автоматизованого перекладу у перекладацькій діяльності.
25. Вплив глобалізаційних процесів на мову та культуру, японсько-український переклад в епоху глобалізації.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтин-	Оцінка за
---------	-----------

гова оцінка	стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

**7. Навчально-методична карта навчальної дисципліни
«Техніка усного та письмового перекладу
східної мови»**

Разом: 90 год., практичні заняття – 42 год., МК – 6 год., самостійна робота – 27 год., семестровий контроль – 15 год.

«ТЕХНІКА УСНОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ СХІДНОЇ МОВИ» (ЯПОНСЬКА МОВА)			
Модулі	Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2	Змістовний модуль 3
Теми лекція та практичних занять	Тема 1-7	Тема 8-14	Тема 15-21
Кількість балів за присутність на практичних заняттях	16. x21=21		
Максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях	106. x21=210		
Виконання самостійної роботи	56.x7=35	56.x7=35	56.x7=35
Модульний контроль	Модульна контрольна робота №1 (25 балів)	Модульна контрольна робота №2 (25 балів)	Модульна контрольна робота №3 (25 балів)
Кількість балів за модуль	411 балів		

8. Рекомендовані джерела

Основна література

1. JFG:(協)全日本通訳案内士連盟. 全国通訳案内士試験通訳案内の実務完全対策. 東京：法学書院, 2021. 331 頁.
2. イカロス出版. 通訳者 翻訳者になる本 2024 【巻頭インタビュー】 字幕翻訳家 戸田奈津子さん (イカロス MOOK). 東京：イカロス出版, 2023. 264 頁.
3. 猪浦道夫. 通訳・ガイドになるための語学学習法. 東京, 2021. 26 頁.
4. 江口 裕之, 佐治 博. 全国通訳案内士試験 地理 歴史 一般常識 実務 パーフェクト対策. 東京：ディーエイチシー, 2020. 349 頁.
5. 鈴木 孝夫. 世界を人間の目だけで見るのはもう止めよう. 東京：富山房インターナショナル, 2019. 208 頁.
6. 関根 マイク. 通訳というおしごと. 東京：アルク, 2020. 339 頁.
7. 高橋 聡. 1 秒でも長く「頭」を使いたい 翻訳者のための超時短パソコンスキル大全. 東京：KADOKAWA, 2023. 504 頁.
8. 武田珂代子. 通訳者と戦争犯罪. 東京：みすず書房, 2023. 328 頁.
9. 中川 浩一. 総理通訳の外国語勉強法 (講談社現代新書). 東京：講談社, 2020. 176 頁.
10. ユーキャン全国通訳案内士試験研究会. ユーキャンの全国通訳案内士 < 地理 歴史 一般常識 実務 > 速習テキスト & 予想模試 第 3 版 【たっぷりの地図 写真でよくわかる!】 (ユーキャンの資格試験シリーズ). 東京：U-CAN, 2023. 288 頁.

Додаткова література

1. イカロス出版. 通訳翻訳ジャーナル 2023 年 7 月号 [雑誌]. 東京：イカロス出版, 2023.
2. 清沢 洌. 日本外交史 第五篇：興亜外交時代 (いざなみ文庫). 東京, 2021. 138 頁.
3. 通訳の仕事 始め方 続け方 / 編者：通訳翻訳ジャーナル編集部. 東京：イカロス出版, 2021. 192 頁.